

İklim Değişikliği Politika ve Araştırma Derneği

16 Ocak 2022

Pazar

Öne Çıkan Konular

- İklim Değişikliği
- Yeşil Adil Dönüşüm
- Enerji Verimliliği

Haber Sayısı

5

16 OCAK 2022 TARİHLİ BASINDA YER ALAN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE YEŞİL DÖNÜŞÜME İLİŞKİN BAZI HABERLER

evrensel

Evrensel / Sayfa: 12 / 16.01.2022

İklim krizi nedeniyle hayvanlar göçüyor, bitkiler çoğalamıyor

YENİ bir araştırmaya göre, tohum yayan hayvanların azalması, bitkilerin **iklim değişimine** uyum sağlama yeteneğine zarar veriyor. Bilim insanları, hayvanlar daha serin bölgelere göç etmeye zorlandıklarında, bitkiler bu rotayı takip edemediği için bu bitkilerin yok olma riskiyle karşı karşıya kalabileceğinden korkuyor.

Araştırmacılar, hayvanlar küresel ısınmadan etkilenen alanları terk ettiğinde ne olacağını incelemek adına dünya çapında 400'den fazla tohum dağıtma ağından gelen verilerle makine öğrenimini kullandılar.

Bu bitkilerin **iklim krizine** uyum sağlama kapasitesinin küresel olarak şimdiden yüzde 60 oranında düştüğünü buldular. Araştırmacılar, bunun bazı türlerin kalıcı olarak kaybolmasına yol açabileceği konusunda uyarıyor.

İklim Haber'de yayımlanan habere göre, Journal Science dergisinde yayımlanan makalenin Başyazarı, Ekolog Dr. Evan C. Fricke, "Bu projenin amacı, bu türleri ekosistemlerinden çıkardığımızda ne kaybedeceğimizi anlamak. Örneğin, kuşlar ve memeliler genellikle habitat kaybı ve doğrudan kullanımdan çok etkilenir, ancak tohum yayıcı olarak önemli bir rol oynarlar. Kuşların ve memelilerin azalmasının, bitkilerin **iklim değişikliğine** ayak uydurabilmesi için ne anlama geldiğini anlamak istedik. **İklim değişikliği** ile kuş ve memeli biyoçeşitliliğinin küresel boyutta düşüşü sıkı bir şekilde birbirleriyle ilintili. Çahşma, biyoçeşitliliğin küresel ölçekte azalmasının, ormanların ve diğer bitki topluluklarının **iklim değişikliğiyle** başa çıkma konusundaki küresel direncini riske attığını gösterdi" diyor.

ÇİÇEKLERİN RENGİ DEĞİŞİYOR

2020 yılında yapılan bir araştırmada 1941 yılından 2017 yılına kadarki sürede incelenen tüm çiçeklerin pigmentlerinde ortalama yüzde iki artış tespit edildi. Dünyada iklim değiştikçe bitki ve hayvanların yaşadığı bölgeler ya da üreme mevsimleri değişiyor. Yapılan çalışma, son 75 yılda çiçeklerin yapraklarındaki ultraviyole (UV) pigmentlerinin değiştiğini, yüksek sıcaklıklara ve azalan ozon tabakasına adapte olabilmiş türlerin hayatta kalabildiğini gösteriyor.

(HABER MERKEZİ)

Fotoğraf: Pixabay

İklime göre ürün deseni

CAYA HEYELAN ONLEMI

KARADENİZ'DE kuraklığa dayanıklı ürünler üzerinde çalışmalar yapıyor. Isabella kokulu Üzümlü, narenciye, Karadeniz hurması, sahil kesimlerinde ceviz tarımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam ediyor. İç kesimlerde ise çilek, şeftali, kiraz, özellikle erozyonla mücadelede de kullanılan kapari bitkisi yetiştiriciliği giderek yaygınlaşıyor. Çay bahçelerinde, heyelan tehlikesi bulunan alanlarda heyelan oluşumunu engellemek için, projelendirilmiş drenaj sistemi yapılması tavsiye ediliyor.

TÜRKİYE, iklim değişikimini tarım üretimine olası etkilerine karşı şimdiden önlemlerini alırken, bu doğrultuda 81 ilde ürün deseni planlaması için düğmeye bastı. Planlama sonucunda tarımsal üretimin değişen iklim koşullarına nasıl tepki vereceği, yeni üretim sistemlerine geçişin nasıl olacağı da netleştirilecek.

SUYA GÖRE PLAN

Çalışma sonucunda ürün deseni planlamasının su durumu, kuraklığa yönelik yeniden düzenlenecek. Kuraklığa dayanıklı, su isteği az alternatif ürünlere destek verilecek ve su ihtiyacı fazla bitkilere verilen destekler gözden geçirilecek.

SÜRDÜRÜLEBİLİR MODEL

Çalışma sonucunda bitki desenlerinin dayanıklı ve üretim sistemlerinin iklim risklerine ve doğal afetlere uyumlu hale getirilmesi hedefleniyor. Böylece, ekosistem odaklı sürdürülebilir gıda üretim modeli hayata geçirilerek, üretim artırılabilecek. Su ihtiyacı az olan bitkilerin ekimi yaygınlaştırılması

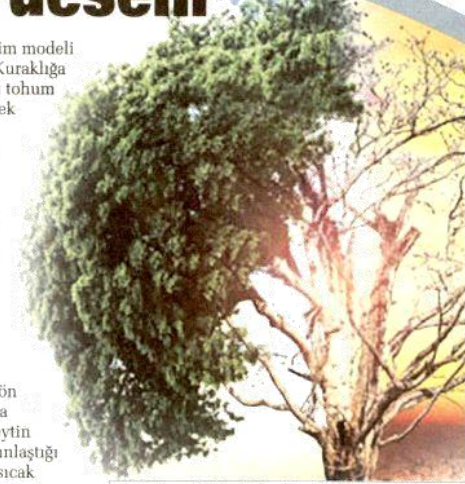

Barış
SİMSEK
ANKARA

için havza bazlı üretim modeli yaygınlaştırılacak. Kuraklığa ve soğuğa toleranslı tohum çeşitleri geliştirilecek ve hastalıklara dayanıklı çeşitlerin kullanım alanları yaygınlaştırılacak.

KAHVE AKDENİZ'DEN

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın iklim değişikliği ve tarım değerlendirme raporuna göre Akdeniz'de iklim değişikliğine yönelik alternatif bitki olarak kahve ağacı yetiştiriciliği ön plana çıkacak. Marmara'da kışların ılık geçmesiyle zeytin yetiştirilen alanların yaygınlaştığı gözlemlenirken, yazların sıcak ve kurak geçmesi pamuk tarımını kolaylaştırıyor. Edirne'de damlama sulama yöntemi ile çeltik yetiştiriciliği yaygınlaştırılıyor. Bölgede, meyve bahçeleri tesislerinin artacağı öngörülüyor. Ege'de ise kuraklığa dayanıklı tür ve yeni çeşitlerin bölgeye adaptasyonu sağlanacak.

KABA YEME YENİ DESEN

GENİŞ bir tarımsal üretime sahip Ege Bölgesi'nde sulu tarım en önemli tarımsal uygulamalar arasında yer alıyor. Meyvecilikte, kuraklığa dayanıklı tür ve yeni çeşitlerin bölgeye adaptasyonu sağlanarak üretimdeki oranlar artırılabilecek. Sıcaklığın değişmesi sonucu oluşan kaba yem üretim deseni farklılaşacak.

Türkiye, değişen iklimin gittikçe ağır-
laşacak etkilerini orman yangınları,
seller, kuraklık ve diğer çevre felaketleri
sebebiyle gittikçe güçlü bir şekilde
hissetmeye başladı. Akdeniz'deki konu-
mundan dolayı Türkiye'nin önümüzdeki
yıllarda bu etkileri daha ağır bir şekilde
hissetmesi bekleniyor. Türkiye'nin içinden
geçtiği zorlu ekonomik dönemin, demokra-
si ve hukuk devletinin yaşadığı çözümlenmiş
yanında İklim krizinin getirdiği zorluklar
da ülkenin üzerindeki baskıyı artırmak.
Dünyadaki birçok önemli iklim uzmanı,
dünyanın acil bir şekilde karbonsuzlaşma-
ya başlaması gerektiğine dikkat çekiyor.

Türkiye'deki birçok karar verici, Türki-
ye'nin diğer ülkelere kıyasla nispeten dü-
şük tarihsel karbon salımının arkasına
sığınıyor ve maliyetleri gerekçe göstererek
Türkiye'nin İklim krizine karşı eyleme geç-
memesi gerektiğinde ısrar ediyor. Ancak
çeşitli araştırmalar ve bilimsel bulgular ol-
dukça farklı bir tablo çiziyor. Dünyada ve
Türkiye'de yürütülen iklim çalışmalarına
göre Türkiye'nin köklü bir Yeşil Adil Dö-
nüştürme sürecine girmesi ülkenin yaşadığı
birçok sorunu eş zamanlı olarak çözebilir.
Bu dönüşüm doğru planlandığında toplumsal
maliyete sebep olmanın tam aksine ülke
ekonomisini canlandırabilir, kırsal bölgelerin
kalkınmasını hızlandırabilir ve İklim krizinin
gelecekte getireceği ağır etkileri hafifletebilir.

Türkiye'nin oluşturacağı Yeşil Adil Dö-
nüştürme planında önceliklendirilmesi ge-
reken birçok kamu politikası ve hukuksal
reform önerileri bulunmaktadır. Bu politikaların
ve diğer reformların, üç ana başlık altında
özetleyebiliriz: Yeşil kalkınma, yeşil adalet
ve yeşil diplomasi.

Yeşil Kalkınma başlığı altında, Türki-
ye'nin elektrik ve ulaşım sektörlerindeki
yeşil yatırımları hızla artırmaya gerekiyor.
Elektrikte şebekeye ve iletim hatlarına yatırı-
mın artırılması, güneş ve rüzgâr kapasite-
lerinin artırılmasıyla önce kömür, sonra
doğalgaz santralleri aşamalı olarak kapatılmalı
ve geniş çaplı elektrik depolama
teknolojileri devreye sokulmalıdır.

Yenilenebilir enerji üretim donanımlarının
ve elektrikli araçların da ülke içinde
üretimi sanayimizi canlandırmada büyük
bir rol oynayacaktır. Ücretsiz meslek
programlarıyla ve yükseköğretimden yeni-
den planlanmasıyla, özellikle şu anda iş
bulmakta zorlanan gençler ve yenilenebilir
enerji sektöründe yaratılacak orta ve yüksek
beceri gerektiren işlere yönlendirilebilir.

Kırsal politikaların özellikle yatırım
ihtiyaç duyan şehirleri Yeşil Kalkınma
girişimleriyle önceliklendirmesi büyük
önem taşımaktadır. Ekonomisi kömüre
ve diğer fosil yakıtlara dayanan kırsal bölgelerin
Yeşil Kalkınma çerçevesinde önceliklendirilerek
"fırsat şehirleri" olarak tanımlanması,
ekonomik teşviklerini bu bölgelere yönlendirilmesi,
bu bölgelerde fosil yakıt sektöründe çalışanları yenilenebilir
enerji sektörüne eğitim ve teşviklerle yönlendirilmesi
Yeşil Kalkınma'nın adil

Yeşil Adil Dönüşüm mümkün mü?

GÖKÇE ŞENCAN
&
DR. FIRAT AKOVA
&
ANIL KEMAL AKTAŞ

Türkiye'deki birçok karar verici, Türkiye'nin diğer ülkelere kıyasla nispeten düşük tarihsel karbon salımının arkasına sığınıyor ve maliyetleri gerekçe göstererek Türkiye'nin İklim krizine karşı eyleme geçmemesi gerektiğinde ısrar ediyor.

İskoçya'nın Glasgow şehrinde 2021 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'na karşı dünyanın dört bir yanından gelen yaşam savunucularınca iklim protestosu yapılmıştı. [Twitter/@GretaThunberg](https://twitter.com/GretaThunberg)

bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Tarım politikalarının İklim krizinin beklenen etkilerine göre şekillendirilmesi, tarım sektörümüzün ve gıda kaynaklarımızın güvenliğini sağlamak için büyük önem taşıyor. Bunun için öncelikle Türkiye'nin İklim krizine karşı ulusal bir tarım stratejisi belirlenmesi, değişen iklim koşullarına göre hangi coğrafi bölgelerde hangi türün yetiştirilmesinin uygun olduğunu tespit ederek bu yönde tarımsal teşvikler planlanması gerekiyor. Bunun yanında tarlalarda su kullanım verimi artırılmalı, çiftçilere tarlalarda güneş paneli kurması için fırsat sağlanmalı, organik ve ilaçsız tarım desteklenmeli ve iklimle uyumlu tarım için çiftçi girişimlerine finansal olanaklar sağlanmalıdır.

Türkiye'de şehirlere de İklim krizine hazırlıkta önemli sorumluluklar düşmektedir. Kişisel araçlar yerine karbonsuz ulaşım çözümleri desteklenmelidir. Elektrikli bisikletler, güvenli yaya ve bisiklet koridorları yaygınlaştırılmalıdır. Otoparklarda elektrikli araç istasyonları yaygınlaştırılmalı, köprülerde ve otoyollarda elektrikli araçlara indirim tanınmalı, yeni binaların tam elektrikli olması ve elektrikli araç şarj istasyonu bulundurulması zorunlu tutulmalıdır. Toplulaşma araç filoları elektrikleştirilmelidir. Çatı güneş panelleri yaygınlaştırılmalı, çatılarda üretilen ihtiyaç fazlası elektriğin şebekeye satılmasına olanak tanınmalıdır. Sel riskine karşı daha fazla yeşil alan yaratılmalı, su verimliliğinin artırılması için

hem evlere hem de su altyapısına yatırımlar artırılmalıdır.

Bu politikaların gerçeğe bir şekilde taşınması ve başarıya ulaşması için, Türkiye'de her kentin veya coğrafi bölgenin iklim projeksiyonlarını ve İklim krizindeki etkilenme simülasyonlarını içeren bir ekolojî veritabanı kurulmasını öneriyoruz. Bu veritabanı ve diğer çevresel ve iklimsel veriler, şeffaflıkla paylaşılmalıdır.

İklim krizinin neden olduğu aşırı sıcak hava dalgaları gibi uç hava olayları, toplumun en savunmasız kesimlerini ve meslek gruplarını çok ağır etkileyeceğine dair önemli tespitler mevcut. Bu sebeple tarım ve endüstri çalışanlarının uğrayabileceği su kaybı veya zararlı ışınlar sebebiyle oluşabilecek hastalıklara karşı zaten Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile tanımlanan "yaprana hakkının" genişletilmesi uygun olacaktır. Hatta bu hakkın tanımlanması ile birlikte "İklim Kanunu" önermeleri çerçevesinde iklim ve ekolojî krizinin getirdiği olumsuzluklarda en çok payı olan yapıların oransal olarak tespiti ile birlikte direkt destekleme fonları üzerinden toplumun bu krizle birlikte en çok olumsuz etkilenen gruplarına doğrudan yardım aktarılması da tartışılmalıdır. Uluslararası hukuka uygun olarak sınır aşan bir sorumluluk alınmalı ve Aarhus Sözleşmesi imzalanmalıdır.

İklim krizine karşı büyük bir sınav vereceğimiz açık, fakat Türkiye'nin bu

sınavı başarıyla atlmasına yardımcı olacak birçok politika hâlihazırda mevcut. Çeşitli anketlere göre İklim krizine mücadele kamuoyu tarafından da destek görülüyor. Fakat İklim krizini hak ettiği ciddiyetle ele alacak ve gündeminde önceliklendirecek politik liderlere ihtiyacımız var. Bir diğer gerçek ise bütün dünyada yaşanan demokratik erozyon devletlerle şirketler arasındaki asla şeffaf olmayan bir ittifak, doğanın ve büyük kitlelerin savunmasız kalmasıyla sonuçlandı. Türkiye'de ise "kurumsallaşan hukuksuzluk" ile birlikte devasa şirketlerin karşısında var olan hakları savunabilmek neredeyse imkânsız halde. Türkiye'nin makro krizleri sadece beşeri yapısına bağlı sorunlar veya ekonomik kırılmalardan ibaret değil, ekolojî ve iklimle ilgili sorunlar. Ekolojî ve iklimin geldiği noktada en büyük sorumluluğu taşıyanlar acil olarak kendi paylarına düşeni yapmaları gerekiyor. Sonuç olarak önümüzde iki seçenek kayıyor: Zorunlu mütevazılık veya gönüllü vazgeçiş.

İVME Hareketi'nin "İklim Krizine Karşı Adil Yeşil Dönüşüm: Türkiye için Politika Önerileri" raporuna https://www.ivmehareketi.com/wp-content/uploads/2021/12/iklim-Krizine-Karsi-Yesil-Adil-Donusum_Kasim-2021.pdf bağlantısından ulaşabilirsiniz.

ENERJİYİ VERİMLİ KULLANMAK ZORUNDAYIZ!

Elektrik Mühendisler Odasında Enerjiyi Verimli Kullanma Önerileri

Elektrik Mühendisleri Odası İnegöl Temsilciliği Başkanı Onur Metinbaş, Enerji Tasarrufu Haftası kapsamında yaptığı yazılı açıklamada, "Enerji tasarrufu, enerjiyi kullanmamak ya da kısıtlı kullanmak değil, enerjiyi verimli kullanmaktır" dedi.

Açıklamasında İnegöölüle enerji tasarrufu konusunda önerilerde bulunan Elektrik Elektronik Mühendisi Onur Metinbaş, "Günümüzde enerjiye ulaşmak en doğal insani ihtiyaçtır. Ekonomik, sosyal kalkınma ve insanca yaşam için güvenilir, ucuz ve temiz enerji arzı günümüzün en önemli sorunlarından birini oluşturmaktadır. Ülkemizin enerji kaynak çeşitliliği dikkate alındığında, özellikle fosil kaynaklı yakıtlar dediğimiz petrol ve doğal gaz kaynakları açısından dışa bağımlı bir görüntü oluşmaktadır. Enerji üretiminde dışa bağımlı bu görüntü,

enerji maliyetlerini de artırmaktadır. Bunun anlamı öz kaynaklarımızın dışa aktarılmasıdır. Her yıl Ocak ayının ikinci Pazartesi gününde başlayan "Enerji Tasarrufu Haftası" etkinlikleri kapsamında Elektrik Mühendisleri Odası İnegöl Temsilciliği olarak enerji verimliliği ve tasarrufu konusunda halkımızın ve kamuoyunun dikkatini çekmek istiyoruz. Enerji tasarrufu, enerjiyi kullanmamak ya da kısıtlı kullanmak değil, enerjiyi verimli kullanmaktır. Enerji verimliliği, binalarda yaşam standardı ve hizmet kalitesinin, endüstriyel işletmelerde ise üretim kalitesi ve miktarının düşüşüne yol açmadan, birim hizmet veya ürün miktarı başına enerji tüketiminin azaltılması anlamına taşır. Isıtma, aydınlatma ve ulaşım ihtiyaçlarımızı karşılarken, elektrikli ev aletlerini kullanırken, kısacası günlük yaşamımızın her safhasında enerjiyi verimli kul-

lanmak suretiyle, ihtiyaçlarımızdan kısıtlama yapmadan aile bütçesine, ülke ekonomisine ve çevremizin korunmasına katkı sağlamamız mümkündür" dedi.

Metinbaş açıklamasını şöyle sürdürdü;

"Enerjiyi Niçin Verimli Kullanmalıyız? En önemli enerji kaynağı olan petrol ve kömür gibi fosil yakıtların dünyada bilinen rezervleri hızla tükenmektedir. Enerji üretim ve tüketim süreçlerinde ortaya çıkan sera gazı emisyonları küresel ısınma ve iklim değişikliğinin en önemli nedenleri arasındadır. Kullandığımız enerjinin %70'ini yurtdışından döviz ödeyerek satın almaktayız. Evimizde ve ulaşımda tükettiğimiz enerjinin faturası aile bütçemizin en önemli kalemlerindedir. Enerji faturalarımızı düşürmek ve aile ekonomisine katkıda bulunmak, ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak ve gelecek nesillere yaşan-

abilir bir çevre bırakmak için enerjiyi verimli kullanmamız gerekmektedir. Binalarımızda, evlerimizde, yaşam alanlarımızda alacağımız bazı önlemler ve enerji tüketim alışkanlıklarımızdaki küçük değişiklikler bizlere çok şeyler kazandıracaktır."

ÖNERİLER

"Elektrikli cihazları alırken mutlaka verimlilik ve standartlara uygunluk kriterlerine dikkat etmek gerekir. (A+ sınıfı cihazlar) Cihazların seçimi ihtiyaçlarımıza uygun güç ve kapasitede tercihler yapmalıyız. Cihazların kullanım alanlarına ve bakımlarına dikkat etmeliyiz. Fiyat değerlendirme yaparken cihazın fiyatı yanı sıra tüketeceği elektrik maliyeti de dikkate alınarak cihaz tercihi yapılmalıdır. Üreticisi, servisi, teknik desteği olmayan standart dışı cihazları satın almamalıyız. Kullanmadığımız elektrikli cihazları mutlaka enerji düğmelerinden kapat-

malıyız. Aydınlatma seviyelerini ve alanlarını ihtiyacımıza göre belirlemeliyiz. Aydınlatma armatürlerini seçerken birim güçte aydınlatma miktarı daha yüksek olan tasarruf ampullerini tercih etmeliyiz. Yaşam alanlarımızı düzenlerken olabildiğince güneş ışığından yararlanma yollarını tercih etmeliyiz. Enerji tasarrufu ve verimlilik bilincinin oluşturulması sürecinde öncelikle eğitim sistemimizde çocuklarımıza bu bilinci kazandırmalı ve yaşam boyu eğitim felsefesiyle tasarruf ve verimlilik hayatımızın önemli bir sloganı olmalıdır. Unutmamalıyız ki en ucuz enerji, kendi öz kaynaklarımızla ürettiğimiz ve verimlilik prensibiyle tasarruf ettiğimiz enerjidir."

VEDAT BAYKAY

Bien enerjide yıllık 5 bin TEP tasarruf sağlıyor

BIEN, hayata geçirdiği projeler ve uyguladığı teknolojik sistemlerle Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlamaya devam ediyor.

Bien'den yapılan açıklamaya göre, doğa ve iklim değişikliği konularının salgınla birlikte daha da önem kazandığı 2021'de Bien, çevre dostu sistemlere 10 milyon TL değerinde yatırım yaparak yıllık 5 bin TEP enerji tasarrufuna ulaştı. Bien, seramik üretiminde kullanılan fırınların bacalarından çıkan atık havayı, ısı enerjisine dönüştürürken, kullandığı teknolojilerle karbon emisyon oranlarını da düşürmeye devam etti.

İşletmelerinde otomatik aydınlatma sistemlerinin kullanarak elektrik tasarrufu sağlamayı, verimli armatürler ile enerji tüketiminin azaltılmasını ve gün ışığından daha fazla faydalanmayı hedefleyen Bien, fabrikalarında yüksek verimli elektrikli motorlar kullanarak, bir yandan elektrik tasarrufu yaparken diğer yandan da bakım maliyetlerini azaltıyor. Elektrik motorlu forkliftler ile fosil yakıt kullanımını azaltıp temiz enerji ve çevre dostu araçları destekleyen Bien, üretim esnasında çıkan karo atıklarını da kendi üretiminde ve çimento sektöründe hammadde olarak kullanıyor. Su kaynaklarının korunması amacıyla da fabrikalarındaki su arıtma tesislerinde günde yaklaşık 25 bin metreküp suyu arıtıp tekrar üretim proseslerinde kullanıyor ve böylece yüzde 100 geri dönüşüm sağlanıyor.

Açıklamada görüşlerine yer verilen Bien Direktörü Serkan Önem, kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanarak sürekli yeniliği ve gelişimi amaçladıklarını belirterek, "ürettiğimiz kaliteli ürünler ile yaşama ve yaşam alanlarına değer katarken çalışanlarımızla topluma ve çevreye saygılı bir şirket olmayı hedefliyoruz." dedi. (aa)